

2019

LæringsCentret

Claus Deleuran-prisen 2019

De nominerede er:

Årets bedste danske tegneserie 2018:

Fuglemanden af Sarah Engell og Lillian Brøgger
I dag har jeg gode ben af Lars Horneman
Trojka del 1: Skarabæens time af Kim Leine og Søren Mosdal

Årets bedste danske tegneseriedebut 2018:

Cool Valley af Craig Frank
Lonely Journey af Ida Rørholm Davidsen
Pyt af Kim Schou og Morten Voigt

Årets bedste danske tegneserietegner 2018:

Ina Korneliussen
 Peter Snebjerg
 Simon Petersen

Årets bedste danske tegneserieforfatter 2018:

Anne Mette Kærulf Lorentzen
 Kristina Ricken
 Lars Kramhøft

Årets bedste danske tegneseriefarvelægger 2018:

Jacob Thybo
 Lars Bjørstrup
 Laura Blicher

10 års forfatterjubilæum

I januar havde forfatteren Camilla Wandahl (f. 1986) 10 års jubilæum som forfatter. På Facebook skrev hun bl.a.: "Det er næsten ikke til at fatte. På en måde føles det, som om det var i går, at jeg skrev 'Hjerte i vente'. Og på en måde kan jeg jo godt rationelt se, at jeg har skrevet rigtig mange bøger siden. Holdt rigtig mange foredrag. Undervist på rigtig mange skrivekurser. Skrevet noveller. Er blevet færdiguddannet. Har fået to børn. Har købt hus ... siden jeg debuterede 6. januar 2009.

Alligevel er det vildt. Og det er noget, der giver stof til eftertanke... " Oprindeligt er Camilla Wandahl uddannet folkeskolelærer, men hun har levet af at skrive siden 2011. Seneste udgivelse er *Før og efter Selma* (Høst og Søn, 2018), en ungdomsroman, der handler om de nære veninder Laura og Selma. De har hver især deres at slås med, og dulmer deres problemer med alkohol, tyverier og sex. En aften bliver deres venskab sat på en alvorlig prøve. Til lykke med jubilæet!

Foto: Agnete Schlichtkrull

Statusseminar for børne- og ungdomslitteratur 2019

Fredag den 18. januar holdt Selskabet for Børnelitteratur for 4. år i træk Statusseminar for børne- og ungdomslitteratur, hvor de vigtigste titler og tendenser inden for årets (2018) tween- og YA-litteratur samt billedbøger og grafic novels blev gået efter i sømmene.

Eftermiddagen stod i de multikulturelle bøgernes tegn, idet Kristina Aamand fortalte om sine ungdomsbøgernes tilbliven og om hvordan hun inspireres af mødet med sine læsere (læs interviewet med hende herom side 10-12).

Herefter fulgte et oplæg af ph.d-studerende Nadia Mansour om erfaringerne med at bruge Aamands bøger i undervisningen på en inkluderende måde. Efter disse meget engagerede indlæg, var det tid til Vild med børnebøger, hvor Flemming Møldrup, kendt fra tv-programmet Vild med bøger og selv børnebogsforfatter, havde en spændende samtale med Anne Lise Marstrand-Jørgensen om hendes stærke børnebog *Havpaladset* (Gyldendal 2018). Bogen, som er rigt illustreret af Otto Dickmeiss, handler om pigen Noor, der sammen med sin familie er flygtet fra krigen i Syrien i båd over Middelhavet, og som nu, efter nogle forfærdelige hændelser, er havnet i Danmark, hvor hun skal prøve at finde sig til rette.

Sidst, men ikke mindst, mødte dialogkaffekvinde, foredragsholder og mor til bøgerne om Ayse, Özlem Cekic, op og lukkede og slukkede seminaret med manér, da hun medrivende fortalte om sit liv med børnebøgerne - en glæde der først for alvor blev hende forundt som voksen, da hun selv blev mor, og gik i gang med at læse højt af *Pippi Langstrømpe* og *Lille Virgil* og alle de andre.

Der var 170 deltagere på årets Statusseminar, der blev afholdt på Biblioteket på Rentemestervej. Se mere på www.ibby.dk

INDHOLD

Opslagstavlen	2
Leder	3
Nyhedsugen 2018	4
Generation Verdensmål	8
Bøgernes liv i undervisningen	10
Tips og tricks i Cicero	14
Åben skole – om at skabe og lære sammen	16
Her udelukker det ene ikke det andet	18
Børnelitteraturen har fået en ny professor	22
Børn, unge og science	23
Jeg har lige læst	24

Filmen *Vitello* er nomineret til 4 priser til årets Robert 2019!

- * Årets Børne- og Ungdomsfilm
 - * Årets adapterede manuskript
 - * Årets originale sang
 - * Årets korte tv-serie
- Derudover kan *Vitello* også vinde Robert 2019 Publikumsprisen!

Vagn Plenge 75 år

10. januar rundede forlægger Vagn Plenge 75. Vagn Plenge er uddannet bibliotekar og etablerede i 1976 enmandsforlaget Hjulet, hvor han primært har udgivet skønlitteratur og børnebøger fra Afrika, Asien og Latinamerika. Siden 1980 har han også udgivet bøger i Sverige og Norge. Udgivelserne i Norge er nu indstillet. Han har desuden oversat en lang række bøger, især fra engelsk, men også fra andre sprog. I begyndelsen af 1970-erne havde Vagn Plenge to længere studieophold i Thailand, efter at han havde taget bifagseksamen i thai i 1972. I 1992 blev han cand.phil. ved Københavns Universitet. Samme år etablerede Vagn Plenge ALOA-prisen, der har til formål at fremme interessen for, kendskabet til og udgivelsen af litteratur fra de varme lande. I årene 2002-06 og 2014-16 var Vagn Plenge medlem af det internationale IBBY's hovedstyrelse, opstillet af de nordiske foreninger, og han var koordinator af og præsident for IBBY's internationale kongres i København i 2008. 2013-17 var han formand for Selskabet for Børnelitteratur, IBBY Danmark. I 1994 modtog han Nairobi-prisen, i 1996 Døssing-prisen af Bibliotekarforbundet og i 2009 Klods Hans-prisen af Selskabet for Børnelitteratur. Han er gift med den filippinske forfatter Lakambini Sito, hvis roman 'Sweet Haven' han er ved at oversætte til dansk.

Pædagogisk LæringsCenterForening
 Hjemmeside: www.plcf.dk
 E-mail: plcf@outlook.dk

Redaktør

Eline Mørch Jensen
 Weysesgade 9, 2100 København Ø.
 Tel: 2171 7027
eline.moerch@gmail.com

Landsstyrelsen

Formand

Birgitte Reindel
 Sophie Magdalenens Vej 1a, st.th, 3460 Birkerød
 Tel (privat): 2329 6263
 Tel (arbejde): 3366 4100
birgitte.reindel@skolekom.dk

Anne Foverskov
anne.foverskov@skolekom.dk

Kirsten Bundgaard Lassen
kirsten.bundgaard.lassen@skolekom.dk

Steen Juul Møller
steen.juhl.moeller@skolekom.dk

Karin Kjeldsen
karin.kjeldsen@skolekom.dk

Pensionistgruppen

Formand Stig Bergmann
 Stokkemærkevej 19, 2730 Herlev
 Tel (privat): 2254 5456
 Tel (forening): 51 95 6777
stig@bergmann.st

Annoncer og ekspedition

PLCF Kommunikation
 Banevang 5, 7100 Vejle
PLCFKom@dansklf.dk

Alle henvendelser vedrørende abonnement på
 LæringsCentret rettes til plcfkom@dansklf.dk

Adresseændring meddeles til
PLCFKom@dansk.dk
 Abonnement: Kr. 725,- inkl. moms.

Næste nummer af LæringsCentret
 udkommer primo april 2019.

Udkommer 8 gange årligt.
 Oplag: 1.500 – ISBN 0105-9556

Design og grafisk produktion
 CS Grafisk A/S

Deadlines:

Nr. 3: 1. marts (udkommer primo april 2019)

Nr. 4: 1. april (udkommer primo maj 2019)

Nr. 5: 1. august (udkommer primo sept. 2019)

Artikler i LæringsCentret dækker ikke
 nødvendigvis redaktionens og/eller Pædagogisk
 LæringsCenterForenings synspunkter.

Medlemskab: Skriftligt via hjemmesiden på
www.plcf.dk.

Kontingent: Opkræves én gang årligt i oktober.

Overgang til pensionistfraktionen: Skriftligt
 via hjemmesiden (PLCF.dk)

Flytning, navneskift m.v.: Skriftligt via
 hjemmesiden (PLCF.dk) eller direkte til
laeringscenterforening@dansklf.dk.

Forside: Rasmus Meisler

Foråret nærmer sig

Og med foråret nærmer også lokalkredsens generalforsamlinger sig. I år vil jeg særligt opfordre alle medlemmer til at deltage, idet der skal drøftes strukturændringer i foreningen, som kan få stor betydning for, hvordan foreningen organisatorisk vil se ud fremover.

Baggrunden for ændringerne er dels et faldende medlemstal og dels, at færre medlemmer ønsker at tage del i bestyrelsesarbejdet – både i landsstyrelsen og i lokalkredsbestyrelserne. Derfor har vi prøvet at tænke nyt. Hvordan kan vi få flere til at deltage i arbejdet? Og hvordan kan vi prioritere det, som vores medlemmer synes er vigtigt.

Derfor arbejdede vi på repræsentantskabsmødet i 2017 med et fremtidsværksted, og på samme møde nedsatte vi et strukturudvalg, der skulle komme med idéer til, hvordan vi kunne følge op på fremtidsværkstedet.

Én af de aktiviteter, som alle prioriterede meget højt, var vores lokale konferencer. Derfor vil vi, uanset om der findes en lokalkreds i et område eller ej, stadig prøve at lave lokale konferencer rundt om i landet. Vores blad var en anden aktivitet, som langt de fleste prioriterede højt. Derfor har vi nedsat en bladgruppe med medlemmer også uden for landsstyrelsen. Det samme har vi gjort med et hjemmesieudvalg. På den måde kan man give en hånd med den eller de opgaver, man har lyst til, uden at man behøver at melde sig til en lokalkredsbestyrelse eller landsstyrelsen. Mening er altså, at man som almindeligt medlem kan give en hånd med en specifik opgave, men ikke behøver at bruge virkelig mange timer på det.

Nogle lokalkredse fungerer godt, og der er opbakning til kredsens medlemsaktiviteter. I de kredse kan man fortsætte det gode arbejde som nu. Her vil jeg opfordre til, at man møder op på årets generalforsamling og giver udtryk for sin mening om arbejdet, så lokalkredsbestyrelsen kan mærke den lokale opbakning. Her har man også mulighed for at komme med idéer til nye lokale aktiviteter.

I andre kredse er det småt med medlemmernes deltagelse i de lokale arrangementer. Her skal man på generalforsamlingen drøfte, om man gerne vil fortsætte som lokalkreds, eller om man gerne vil nedlægge lokalkredsen og høre under landsforeningen. Derfor er det ekstra vigtigt, at medlemmerne giver deres besyv med i år, for det er kun medlemmerne, der ved, hvad de har af ønsker og behov. Ønsker du, at der stadig skal være en lokalkreds, så er det vigtigt, at du viser det.

Og der er som nævnt mulighed for at komme med idéer til nye aktiviteter, man kunne ønske sig – enten lokalt eller landsdækkende.

Hvis man ind imellem føler sig lidt alene med sit engagement i PLC-arbejdet, kan jeg kun anbefale, at man udnytter sit medlemskab og møder op til lokale arrangementer og får skabt sig et netværk, der brænder for det samme som en selv. Selv om foreningen prøver at inspirere gennem bladet og via Facebook,

så giver det noget ekstra at mødes ansigt til ansigt, og det er min erfaring, at det er meget sjældent, jeg er kommet hjem fra et arrangement uden nye idéer til mit daglige arbejde. Det er altid inspirerende at høre, hvordan arbejdet gribes an på andre skoler og i andre kommuner, og mange af idéerne er lige til at overføre til egen praksis. Så bare derfor vil jeg for sidste gang opfordre til deltagelse i de lokale generalforsamlinger i løbet af dette forår.

Vel mødt!

Birgitte Reindel, formand

Hvad drømmer du om?

De fire vinderklasser sammen med vært Aslak Gottlieb fra Avisen i Undervisningen og formand for Dommerkomiteen Erkan Özden på Københavns Rådhus. Foto: Lars Bech

Af Eline Mørch Jensen

Temaet i Nyhedsugen 2018 var *drømme*, og for de fire vinderklasser gik drømmen i opfyldelse, da de blev fejret på Københavns rådhus med pandekager og en check på 10.000 kr. til hver klasse.

De fire vinderaviser er udvalgt blandt 52 lokalvindere i Nyhedsugen, der er arrangeret af Avisen i Undervisningen i samarbejde med 28 dagblade og digitale nyhedsmedier, Pædagogisk LæringsCenterForening, Dansklærer-foreningen og Danmarks It- og medievejlederforening.

Ud af i alt 719 tilmeldte klasser med 15.733 elever fra 6. til 10. klasse fra hele landet, gennemførte de 489. Med inspiration fra temaet DRØMME

har de i efteråret 2018 produceret deres egen avis eller webavis. Lokale dommerkomitéer på de deltagende medier har kåret hver især deres vindere, mens årets dommerkomité med Erkan Özden som formand fandt vinderne i Nyhedsugen 2018:

- Vestermarkskolen i Vester Skerninge, 7.b med avisen Drømmeekspresen indsendt til Fyens Stiftstidende i kategorien trykt avis, 6.-7. klasse
- Hareskov Skole i Værløse, 7.b med webavisen Livsdrømmen indsendt til BT Metro i kategorien webavis, 6.-7. klasse
- Lillevang Skole i Allerød, 8.a med avisen Passio indsendt til Berlingske i kategorien trykt avis, 8.-10. klasse
- Tibberupskolen i Espergærde, 8.g med webavisen Visionen indsendt til Berlingske i kategorien webavis 8.-10. klasse

I pressemeddelelsen hedder det bl.a. at "De fire klasser bliver hædret for en seriøs arbejdsindsats og evne til journalistisk at fortælle væsentlige historier, enten til nettet eller på tryk. Med tæft for i varierede formater og genrer at invitere sit publikum til en engagerende journalistisk oplevelse, overbeviste de dommerkomitéen om, at netop deres bidrag til Nyhedsugen gjorde dem til vindere af den samlede konkurrence i 2018."

Fynske mestre

Præmieoverrækkelsen den 23. januar fandt igen i år sted i festsalen på Københavns Rådhus, hvor vinderklasserne hver fik overrakt en check på 10.000 kr. til klassekassen af Erkan Özlan, som mange af eleverne benyttede lejligheden til at få taget selfies sammen med.

Der er tredje gang at en klasse fra ►

Der er en ny spiller på banen

Drømme & driblinger er en ny serie, der handler om at have det sjovt, mens man bliver bedre til fodbold. Som en del af *Læs løs*-serien har bøgerne en enkel niveauinddeling og en klar progression. Serien indeholder seks bøger med hver deres selvstændige historie om fodboldholdet fra Kystby. Der er en ny hovedperson i hvert bind, så dine elever lærer drengene godt at kende, og kommer hele banen rundt.

Find gratis opgaver, og bestil den populære fodboldserie på gu.dk

GYLDENDAL

Vestermarkskolen i Vester Skerninge på Fyn er blandt vinderne af Nyhedsugen, og anden gang at Pernille Larsen, som er klasselærer for 7.b, stiller på rådhuset med en vinderklasse. Hvordan kan det gå til og hvad i al verden er det dog de kan på netop den skole?

I begrundelsen for valget af avisen fra Vestermarkskolens 7.b, fremhævede Erkan Özden bl.a. at: "Avisen Drømmeekspressen er en helstøbt og fokuseret lokalavis med en række positive indgange til temaet Drømme. I layout og med fine illustrationer guider de læserne godt rundt i deres univers af tilsyneladende søde historier, som ved nærmere læsning viser sig at indeholde væsentlige politiske tematikker fortalt gennem en anderledes optik end de klassiske voksenavisers. Kort sagt har klassen lavet en avis med journalistik, nyhed, feature, reportage og portræt. Velskrevet og med en klar lokal forankring."

Alle med i Nyhedsugen

Og hvad mener deres klasselærer Pernille Larsen selv om det forhold, at Vestermarkskolen igen er blandt de allerbedste avisskabende elever?

- Ja, det er faktisk helt vildt, så jeg er heller ikke sikker på at vi tør at stille op igen! Jeg har haft klassen siden i sommer, og da jeg fortalte dem, at vi skulle være med i Nyhedsugen igen, spurgte de straks "Tror du også vi vinder i år?" Og jeg svarede "nej, så heldige er man kun en gang i livet!"

Men det er vist ikke bare held, det her, for de har jo lavet en virkelig flot avis ...

- Det har de virkelig! Og alle 20 har fået noget ud af det. Nogen elever har ligefrem blomstret, bl.a. en af pigerne, som er mere matematisk end danskfaglig og måske ikke havde glædet sig så meget til at lave avis. Men der er selvfølgelig altid nogen, der er mere engagerede og har båret mere end andre, enten som

skribenter eller blandt dem, der har siddet i maskinrummet, dvs. redaktører, layoutere og teknikere, fortæller Pernille Larsen. Som egentlig, inden hun blev lærer, er uddannet journalist og derfor brænder særlig meget for nyhedsformidling.

Hun fortæller at nogle af de ideer, de til at begynde med troede skulle være hovedhistorier, endte med at blive til noter, og omvendt, men at det vigtigste var at alle har været koblet på en historie.

Ejerskab på avisen

Klassen begyndte at arbejde med journalistik tre uger før de gik i gang med at producere avis, så der var nogenlunde styr på genrer som fx nyheder og features, vinkler, kilder m.v.

- For at få ejerskab på projektet, har alle også været med til at følge avisen helt til dørs, sådan at vi blev færdige med avisen torsdag eftermiddag, printede den ud så alle kunne få et eksemplar at læse korrektur på. Og alligevel er det helt vildt så mange fejl, der er, men sådan er det åbenbart, griner Pernille Larsen.

Hun understreger at hvad indholdet angår, var det udgangspunktet *ikke* at skyde nogen ideer ned, men at prøve at finde den gode historie i

alle de ideer, der kom frem under elevernes brainstorm.

- Det er elevernes avis og derfor også det, der interesserer dem, det handler om. Det, synes jeg, er lykkedes meget fint. Sjovt nok har alle historierne afsæt i lokalmiljøet. Én historie handler om en økolandsby, hvor vi har været så heldige at en af eleverne bor, en anden handler om Svendborg, som er en af verdens *Cittaslowbyer*, altså en by der udvikler sig langsomt, bæredygtigt og i pagt med naturen, hvilket førte til et interview med borgmester Bo Hansen, fortæller Pernille Larsen og tilføjer:

- Man kan sige at avisen indeholder nogle lokale historier, som til gengæld går et spadestik dybere, og så er det altså også rigtig sejt at eleverne har været i stand til at bruge det lokale netværk så godt.

Drømmeekspressen indeholder derudover en historie om Solvej Lykke Ask på 14 år fra Nyborg, som lige som et stigende antal unge har valgt at gå ind i ungdomspolitik. Desuden er der to artikler med lokale sportstalenter, nemlig Rikke Brandhøj der drømmer om DM-medaljer i spring og Alexsander Grube Andersen som har fået opfyldt drømmen om at komme på juniorlandsholdet i tennis, samt

De stolte elever fra 7.b og deres stolte klasselærer Pernille Larsen fra Vestermarkskolen på Fyn. Foto: Lars Bech

fire notitser om en lokal kroejers drømme, om drømmen om mange følgere på YouTube, om at drømme om og savne Kim Larsen og endelig en om hvorfor mennesker drømmer.

Vigtige historier at fortælle

Magnus Ellegård på 13 er en af fire drenge i 7.b, som har skrevet artiklen om den selvforsynende landsby i Hundstrup på Sydlyn, hvor også Vestermarksskolen i Vester Skerninge hører hjemme. Artiklens titel er "Her bor de sødeste mennesker på Fyn". Om ideen bag fortæller Magnus Ellegård:

- Vi sad i klassen og brainstormede på ideer og så kom økolandsbyen bare op. Aksel, som går i klassen, bor i landsbyen. Faktisk er han født der, så han ved meget og fortalte en masse om stedet. Bagefter tog vi på besøg i landsbyen og interviewede en af beboerne, som kunne fortælle endnu mere. Han hedder Torben og har bygget sit eget bæredygtige hus i landsbyen.

- Vi har alle sammen været på besøg masser af gange, fordi vi har haft venner som har boet der. Og jeg har altid selv haft lyst til at bo i landsbyen, siger Magnus og fortsætter:

- Der bor 23 familier, som driver det sammen. De dyrker deres egne grøntsager, har en del dyr og er næsten selvforsynende eller bytter sig til det, de har brug for, de genbruger også tøj og andre ting. De lavede landsbyen fordi de trængte til at slippe væk fra byens stress.

- Og så lever de på en måde, som er godt for miljøet og klimaet, derfor er det vigtigt at fortælle om. Jeg tror der

vil blive flere af den slags landsbyer med tiden. Måske kommer vi selv til at bo sådan, når vi flytter hjemmefra, siger Magnus. Han tilføjer at det var sjovt at lave avis, fordi man arbejdede på en anden måde end normalt, bl.a. fordi man kom ud af klasseværelset og fik talt med folk udefra.

- Det var megasjovt, men også meget svært, at skrive en artikel andre gad

Hilma fortæller at de var en gruppe på i alt fire, som sammen tog ud og interviewede borgmester Bo Hansen, hvorefter de snakkede det hele igennem og skrev teksten i fælleskab.

- Vi var meget sammen om det hele, også i researchen på nettet og da vi lavede spørgsmålene.

Det sværeste var nok at finde på spørgsmål, men vi lærte meget om

Magnus og Hilma fra 7.b til præmieoverrækkelsen på Københavns Rådhus. Foto: Eline Mørch Jensen

at læse. Og så var det sjovt at se hvad folk i avisbranchen laver, fx journalister, men jeg vil nok stadig bruge de sociale medier mest til at få nyheder, tilføjer han.

Cittaslowbyen Svendborg

Hilma Broe Olsen, også 13 år, var med til at skrive artiklen om Cittaslowbyen og fortæller her om forløbet:

- Vi fik ideen ved at søge lidt på internettet omkring Svendborg, hvor vi fandt ud af at Svendborg er en Cittaslowby. Det syntes vi lød ret interessant, så derfra begyndte vi at søge mere om det. Vi valgte at interviewe borgmesteren, fordi vi tænkte at han ville have forstand på det.

både Svendborg og Cittaslowbyerne. Det sjoveste var helt klart at komme ud og interviewe borgmesteren. Jeg synes det var interessant og spændende at arbejde med en avis, fordi jeg aldrig har prøvet det før. Jeg gad godt at prøve det igen. Jeg læser ikke avis selv, men får mest nyheder fra tv og internettet, fortæller Hilma og lægger til:

- At være journalist eller lave nyheder er spændende, men det er nok ikke lige det, jeg drømmer mest om, når jeg bliver ældre. Det, jeg drømmer om, er at blive dyrelæge.

Se mere om Nyhedsugen 2018 og læs vinderaviserne på Avisen i Undervisningens hjemmeside aui.dk

Generation Verdensmål

Af Anne Foverskov, Endrupskolens PLC

Sådan lød overskriften til efterårets Mediekonkurrence for skoler 2018 udskrevet af JP/Politikens Hus og Verdens Bedste Nyheder.

7. årgang fra Endrupskolen i Fredensborg deltog i årets mediekonkurrence og vandt i kategorien Politiken avis 6.-7. klasse. LæringsCentret har talt med Filip Wiinholt Lauritzen og Victor Lykke Nielsen fra 7.y samt deres dansklærer Gitte Martens Poulsen om deres oplevelse af konkurrencen.

Hvorfor var det jer, der vandt i år?

Filip: - Vi havde nogle gode kilder, og når du lige spørger, synes vi, at vores avis var godt gennemarbejdet. Vi havde virkelig lagt kræfter og tid i det. Vi fik lov til at komme ud med vores egne idéer, om hvad vi ville skrive om. Lærerne kom også med idéer, men vi fik lov til at styre rigtigt meget. Vi fik også selv lov til at bestemme, hvornår vi ville have frikvarter, og hvornår vi ville ud og interviewe nogle til avisen.

Victor: - Vi skulle selv skaffe interviews fx med borgmesteren.

Det var slet ikke så svært, for vi fandt jo bare hans sekretærs nummer på nettet, og så ringede vi og sagde, at vi gerne ville interviewe ham, og hvornår vi kunne gøre det i den uge.

Filip: - Vores samarbejde var godt, og jeg er da også begyndt at snakke mere med nogle fra den anden 7. klasse.

Victor: - I begyndelsen aftalte vi, hvad vi ville omkring, så vi ikke skrev om det samme. Vi havde et white board, som vi skrev alle vores ideer op på.

Hvad har I lært af at lave avisen?

Filip: - Jeg har i hvert fald lært nogle fagbegreber og fik en masse viden om avisgenren, og om hvordan man bygger en avis op.

Victor: - Vi fandt ud af at andre aviser var gode kilder. På nettet er der meget viden om klima og verdensmål i det hele taget. Vi søgte og så kom der artikler fra forskellige aviser.

Filip: - Normalt læser vi ikke så meget aviser. Hvis der kommer noget der er spændende, kan jeg godt lige kigge på det. Men her søgte jeg på emnet og fik avisartikler frem. Jeg kiggede meget på artiklens opbygning. Det havde jeg ikke tænkt så meget over før. Og pludselig blev det spændende.

Victor: - Jeg blev god til at lave interviews. Vi forberedte os godt inden vi skulle interviewe folk.

Hvordan var det at arbejde med onlineværktøjet?

Victor: - Vi brugte "Newsdesk", det var egentlig meget nemt. Vi fik en kort instruktion af lærerne første dag og så klarede vi faktisk resten selv.

Filip: - Der var lige en enkelt gang, hvor vi havde problemer med at gemme. Vi havde ikke fået at vide, at hvis man holdt en pause, skulle man gå ind og gemme manuelt, men det fandt vi hurtigt ud af. Det var nemt at sætte tekst og billeder op, så det blev flot og lignede en rigtig avis.

Er I blevet klogere på emnet Verdensmål ved at skrive avisen?

Victor: - Ja, jeg var ikke klar over, at det forurenede så meget at flyve her i Europa.

Filip: - Derhjemme sparer vi meget på mad. Min papfar køber aldrig noget vi ikke skal bruge, og hvis han skal lave aftensmad, kigger han først i køleskabet og ser, hvad vi har, og så laver han mad ud fra det. Sådan har han vist altid gjort, men

Præmieoverrækkelsen i Mediekonkurrencen Generation Verdensmål fandt sted i Politikens Hus fredag den 1. februar 2019. Foto: Peter Toldsted

jeg lærer også af det, og lægger mere mærke til det nu. Jeg vil ikke sige, at jeg bevidst har ændret vaner. Men efter vi har arbejdet med emnet i avisen, kan jeg godt tage mig selv i at gøre noget anderledes, fordi det ligger lidt mere naturligt, efter vi har hørt om alle de ting med klimaet. Det er lidt skræmmende, men jeg ligger ikke vågen om natten og tænker på det.

Victor: - Vi skrev artiklen sammen om kommunens medarbejdere, der skal sørge for, at der bliver plantet træer, hver gang de er nødt til at flyve. Det synes jeg er en god måde at klimakompensere på.

Victor: - Vi har tidligere arbejdet med de 17 verdensmål på vores skole, så vi havde en del viden at starte på.

Filip: - Det er et alvorligt emne, og det kan være svært hele tiden at skulle tage stilling til så store problemer, når vi ikke er ældre end vi er. Men at skulle skrive avisen, var i hvert fald en rigtig god måde at arbejde med de 17 verdensmål på, og vi lærte også så meget andet.

1. februar var I i København til klimademonstration - hvorfor det?

Filip: - Når vi har skrevet en hel avis om klima, syntes vi også, at vi måtte handle og bakke op om en klimademonstration med skoleelever. Vi har alle sammen ansvar for at gøre noget ved klimaet, men en enkelt person kan jo ikke ændre noget, derfor må vi også råbe politikerne op.

Victor: - Jeg tror lige politikerne åbner øjnene for hvad der sker, når de ser så mange skoleelever samlet nede på pladsen.

Hvordan foregik præmieoverrækkelsen i Mediekonkurrencen?

Filip: - Det var meget spændende. Vi kom ind i Politikens Hus. Der var en scene og et fedt show med Per Vers. Han var rigtig sjov. Han rappede og freestylede og lavede andre ting. Det var også rigtigt spændende selv at komme op på scenen og få overrakt diplom. Vi fik en medalje hver, fordi vi havde været gode.

Filip og Victor fra 7.y syntes, lige som deres klasserkammerater, at det var naturligt at bakke op om klimademonstrationen for skoleelever efter at de havde arbejdet med klimaspørgsmålene. Fotos: Anne Foverskov

Victor: - Bagefter fik vi besøg af borgmesteren på skolen. Han syntes, at det var en rigtig flot avis vi havde lavet.

Hvordan har det været at deltage i mediekonkurrencen set fra din lærer-vinkel?

Gitte: - Som lærer er det altid en stor fornøjelse at arbejde med avisen som genre. Avisens tekster bringer verden ind i klasselokalet, og mediekonkurrencer er en stor motivationsfaktor. Normalt er det jo læreren som er modtager af elevernes produkter, men her er det journalistiske fagfolk, som de skal imponere. Og derfor oplever eleverne, at vi lærere er med på "deres hold", og at vi har et fælles mål, vi gerne vil nå.

Gitte: - Det er en stor læreropgave at deltage i mediekonkurrencer, men for mig er det endelige produkt det hele værd. Den færdige avis med tekst, faktabokse og billeder ligner jo

en rigtig avis, og eleverne er meget stolte, når de står med den i hånden. Den teori de har om journalistiske tekster giver mere mening, for de kan jo godt se, hvor vigtig fx en god rubrik og et godt billede er for en artikel.

Gitte: - PLC er en vigtig samarbejdspartner, når vi arbejder med så store projekter. På vores skole kan vi altid henvende os med materialeønsker, og det er fedt, at de kan grave bøger, magasiner og andet frem, som kan kvalificere projektet. Ofte kan de også hjælpe os og eleverne med at foreslå kilder til artiklerne. ■

Mediekonkurrencen Generation Verdensmål <https://politiken.dk/skole/art6452194/Ellever-skaldyste-i-nyheder-om-en-forbedret-verden>

Online version af Endrupskolens vinder avis: <https://newsdesk.dk/avisensside/2470>

Bøgernes liv i u

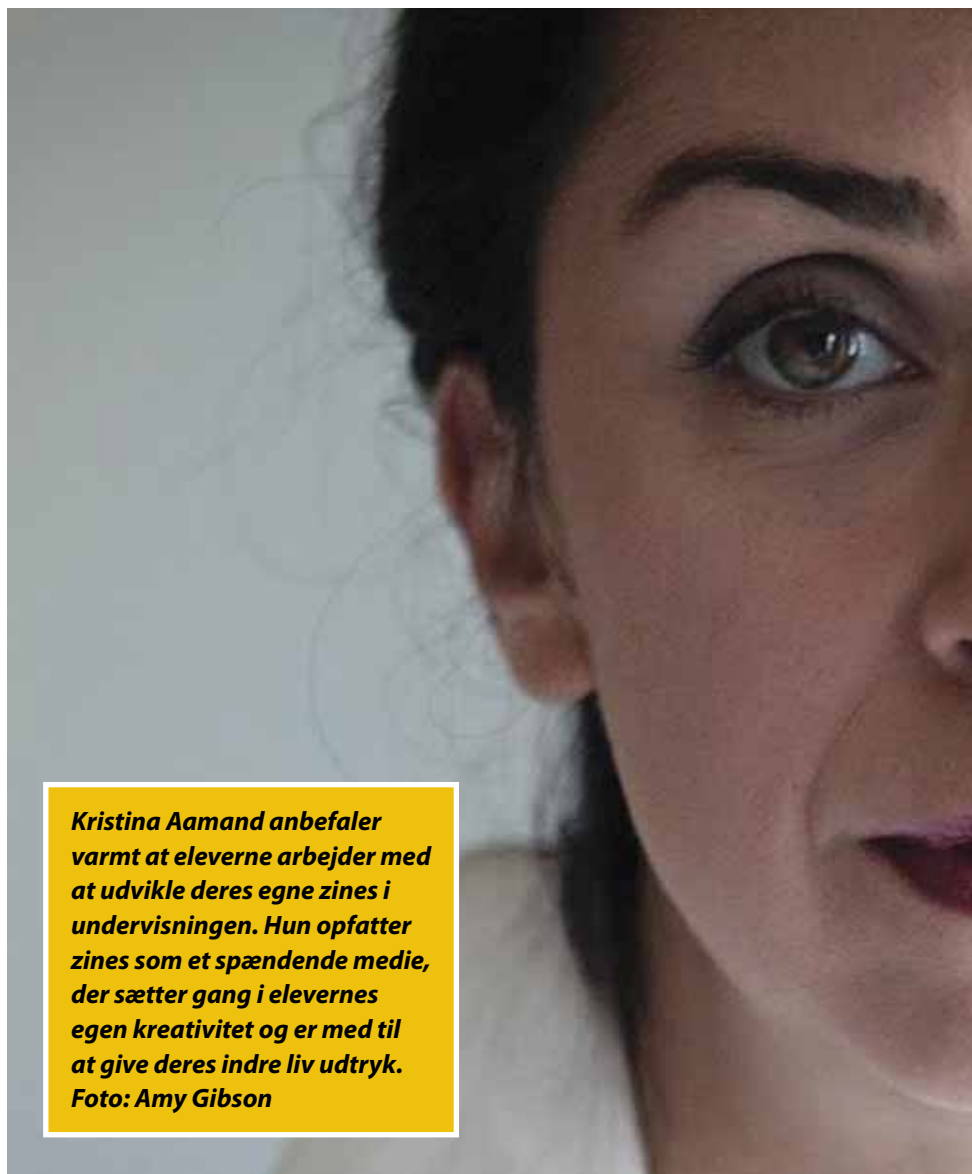
Af Eline Mørch Jensen

"Jeg er ikke den cool forfatter, som sælger forfatterdrømme. Jeg er Kristina, halvvaraber, mor til seks børn, bonusmor til to, med rod i bagagen og meget på hjerte. Og jeg taler hjertens gerne om hvordan det er at skrive, komposition og alt det andet, der hører sig til. Men mit mål er, at eleverne møder et menneske!"

At der står et menneske af kød og blod bag bøger som *Halal, Haram, For enden af min pegefinger*, *Mørke rum* og de to seneste *Hjerte af pap* og *Det du ønsker*, som handler om skilsmisse og den sammenbragte familie, er der ingen tvivl om. Og ikke bare det, men også en kvinde med et hjerte der banker for alle de søgende børn og unge, der har det svært – med deres forældres forventninger, kulturelle normer, venner, seksualitet og identitet. Mennesket og kvinden bag er Kristina Aamand.

Hun debuterede i 2007 med *Mødom på mode. Beretninger om skik og brug blandt indvandrere* og vandt i 2016 romankonkurrencen Nye stemmer, som Forlaget Carlsen udskrev, med manuskriptet til den meget roste YA-roman *For enden af din pegefinger*, som udkom i november samme år.

Udover at være forfatter er Kristina Aamand også uddannet socialrådgiver, sygeplejerske, underviser, yogalærer og pt. i gang med en uddannelse som sexolog, gift og mor til seks, så man kan ikke beskyldte hende for at have ligget på den lade

Kristina Aamand anbefaler varmt at eleverne arbejder med at udvikle deres egne zines i undervisningen. Hun opfatter zines som et spændende medie, der sætter gang i elevernes egen kreativitet og er med til at give deres indre liv udtryk.
Foto: Amy Gibson

side. Hun er 46 år og opvokset på den københavnske vestegn som datter af en dansk mor og en palæstinensisk far, en dobbelthed der har givet stof til de fleste af hendes bøger.

Men hvem har hun egentlig i tankerne, når hun sætter sig ned ved computeren for at skrive?

- Jeg er komplet ustrategisk når det handler om at møde bestemte grupper af læsere. Det er først i redigeringsfasen, at jeg begynder at

skelne til læserne og tænker "Måske skal jeg skære ned på bar hud eller bandeordene i dette afsnit." Noget i retning af: "Skal vi ikke lige rydde op før der kommer gæster?" Det er meget vigtigt for mig at det er sådan, for det skal være fortællingen og karaktererne der styrer. De er fakkeltbærerne og de finder deres læsere.

Temaerne vælger mig

Det, der sætter hende i gang med en ny fortælling, er ifølge Kristina

undervisningen

Aamand selv enten mødet med børn og unge eller hendes egne erfaringer, både de personlige og erfaringerne fra arbejdet som sygeplejerske og socialrådgiver.

- En uretfærdighed, et uoplyst område, noget der skal afdækkes, som trænger til kærlighed, empati eller forandring. Og så føles det som om at det ikke er mig, der vælger temaerne, men at de vælger mig. Bliver ved med at banke på indersiden af mit crowdede kranium.

Der er så meget at skrive om, og jeg vælger det, der larmer mest indeni, forklarer Kristina Aamand.

Og hun understreger, at hun altid håber på at hendes bøger indgår i en eller anden formidlings- og undervisningssammenhæng:

- Jeg er selv underviser, og kan huske snakke om bøger fra min egen skoletid, som har gjort stort indtryk på mig. Det er absolut glædeligt for mig, når en bog får liv i undervisning-

en, fordi plenum faciliterer dialog og dermed muligheden for forståelse af andre sandheder end ens egen. Og så nærmer vi noget af det, som er det vigtigste for mig med bøgerne – *at gro empati*.

- Hvad enten mine læsere har en etnisk dansk eller anden baggrund, så er de alle en del af kulturer med regler, normer og sanktioner. Når jeg arbejder med interkulturelle aspekter af ungdomslivet, holder jeg et forstørrelsesglas henover almene menneskelige udfordringer. Hvem er jeg? Hvor hører jeg til? Og hvor skal jeg hen? Her kan alle være med, fastslår Kristina Aamand.

Elevernes egne zines

Hendes bøger er da også oplagte at inddrage i undervisningen i rigtig mange sammenhænge, bl.a. når man arbejder med temaer som fx integration, mediernes rolle, identitet, kultur, homoseksualitet, overgreb og grænser, skilsmisse og familieformer.

Derudover ligger der undervisningsforløb til gratis download på Carlsens hjemmeside på *For enden af din pegefinger* og *Mørke rum*, lige som bøgerne naturligvis også fint kan indgå i den almindelige danskundervisning, når der arbejdes med tekstanalyse, sprog, komposition mv.

- Selv vil jeg varmt anbefale at eleverne arbejder med at udvikle deres egne *zines*, det er virkelig en spændende måde at arbejde på, hvor elevernes egen kreativitet og indre liv får et udtryk. Jeg har også god erfaring med at bruge dilemmaspil, fortæller Kristina Aamand og fortsætter:

- Man kan også lege med at dele ►

Fanzine

(af fan + magazine), også kaldet zine, er tryksager af og for fans. En zine (udtales som slutningen af det engelske magazine) er et ikke-kommercielt, ofte hjemmelavet hæfte med et subkulturelt indhold, der som regel repræsenterer et mindretals holdning. Zines varierer i format og kan indeholde computer-, maskin- eller håndskreven tekst, fotokopierede billeder, tegninger og tegneserier. De fungerer som små bøger med enten politisk, personligt, socialt eller seksuelt indhold som afviger fra mainstream-kulturen. Første store bølge af fanzines opstod i 1970'ernes punkmiljø.

Zine om tematikkerne i romanen *For enden af din pegefinger*, som 10 klasse Taastrup realskole har arbejdet med.

eleverne op i grupper, hvor de får til opgave at sætte sig ind i og formidle, hvordan forskellige politiske retninger vil betragte et tema og anvende det i deres politiske dagsorden. Eleverne kan også deles op i grupper og sætte sig ind i hver deres karakter. Hvis vi bruger *For enden af din pegefinger* som eksempel er der både Sheherazade, hendes forældre, hendes venner og Thea. Hvordan ser verden ud gennem deres øjne? På den måde kommer vi dybere ind i ikke bare karaktertegninger men også problemernes og konfliktens natur.

Store historier kort fortalt

Fra de tilbagemeldinger hun får, ved Kristina Aamand at hendes romaner ofte bliver brugt som højt læsningsbøger både på mellemtrinnet og i udskoling, lige som mange unge, som ellers ikke læser, har meget glæde af at læse bøgerne selv.

- Jeg tænker at det handler om at formatet er stramt og *to the point*, som bl.a. i serien SPURT fra Gyldendal. Store historier kort fortalt, er en god måde at vække læselysten, siger Kristina Aamand.

Hun mener også det spiller ind, at

bøgerne foregår i et miljø som er ukendt for nogle læsere, og hvor det derfor er spændende at få indblik i "en anden slags ungdomsliv". Især når det går op for dem, at det alligevel ikke er så anderledes, for det handler ofte om forældre med forventninger, sociale fællesskaber og det der sker når "det rigtige" føles forkert, som hun udtrykker det.

Jeg får også tilbagemeldinger om at unge, som står i svære problemstillinger, som dem der skildres i bøgerne, bruger dem til selvrefleksion. "Der er andre der har det som jeg" og de bruger karakterernes udviklingsbue til at betragte deres egen situation og muligheder. En klasse brugte *For enden af din pegefinger* til at lave deres egne zines, som blev virkelig flotte og rørende. Jeg ved også at bøgerne fører til snakke mellem eleverne. Både om de bløde temaer som seksualitet, identitet og forholdet til venner og forældre. Og de mere politiske, som integration, kultur og mediernes fremstilling.

Jeg boede på biblioteket

Når det kommer til læser-reaktioner er de første ord, der falder Kristina Aamand ind åbenhed og interesse:

- De unge er meget nysgerrige på min baggrund for at skrive, temaerne

og også min personlige baggrund med blandet etnicitet. Jeg sætter mig selv på spil. Det gør jeg for at inkludere alle, også dem som føler sig forkerte, anderledes eller er i konflikt mellem forventninger og egne drømme.

- Jeg er ikke den cool forfatter, som sælger forfatterdrømme. Jeg er Kristina, halvvaraber, mor til seks børn, bonusmor til to, med rod i bagagen og meget på hjerte. Og jeg taler hjertens gerne om hvordan det er at skrive, komposition og alt det andet, der hører sig til. Men mit mål er, at eleverne møder et menneske!

På spørgsmålet om hvad hun selv læste som barn, og hvad hun savnede, falder svaret prompte:

- ALT! Jeg boede på biblioteket. Kvindekamp litteratur fra 70'erne, Asterix, socialrealisme om narko, spiseforstyrrelser og dysfunktionelle familier. Arkæologi, med en forkærlighed for mumier og pyramider, *Heksens søster* og Tine Bryld. Jeg savnede bøger, jeg kunne identificere mig med, hvad angår min to-kulturelle baggrund og min opvækst med og mellem to religioner, islam og kristendommen. Og – lægger Kristina Aamand - til: - Jeg savnede de bøger, jeg selv skriver i dag.

Ragnarok for PLC

Indkaldelse til Generalforsamling i Lokalkreds Sjælland og øer

Rundvisning på RAGNAROCK – museet for pop, rock og ungdomskultur

Adresse: Rabalderstræde 16, 4000 Roskilde.

Den 10. april 2019 kl. 17-18

Efterfølgende generalforsamling og spisning kl. 18.30 i Cafeen.

Dagsorden for den ordinære generalforsamling:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Kassereren forelægger det reviderede regnskab
4. Ny struktur i PLCF. Skal vi have en lokalkreds eller skal den nedlægges?
5. Indkomne forslag
6. Fremlæggelse af budgetforslag og fastsættelse af kontingent
Bestyrelsen foreslår uændret kontingent.
7. Valg ifølge § 5, Kaja og Janne er på valg.
8. Eventuelt

Indkomne forslag skal være formanden i hænde senest 26. marts. Hvis der ikke er indkomne forslag, er denne dagsorden gældende. Tilmelding nødvendig af hensyn til bestilling af mad senest 26. marts til formanden - Mette.vibaek@skolekom.dk

Generalforsamling 2019

Tirsdag den 23. april 2019 kl. 17:00

Center For Undervisningsmidler, Mylius Erichsens Vej 137, 9210 Aalborg SØ

Program

17.00: Generalforsamling i Lokalkreds Nordjylland

Dagsorden efter vedtægterne.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, mailes til formanden senest 14 dage før generalforsamlingen - altså senest tirsdag den 09/04-2019.

Herefter: Let traktement

Tilmelding til generalforsamling med spisning er nødvendig af hensyn madbestilling og skal ske senest fredag den 12/04-2018 på mail: terkel.jessen.jensen@skolekom.dk

*Med foreningshilsen
Lokalkredsbestyrelsen Nordjylland, Terkel Jessen Jensen, formand*

Tips og tricks

Af Bent Sejersen, IKT Digital, Aarhus
og Leif Vindbjærg Nielsen, PLC –
Pædagogik & Læring, Vejle

Her kommer nogle tips og tricks som kan gøre livet med Cicero lettere. Nogle kender I måske i forvejen, andre er forhåbentlig nye.

På opfordring fra KOMBIT har vi lavet et oplæg om "Tips og tricks i Cicero" til de to PLC-netværksmøder i Slagelse og Vejle i januar måned. Da vi har fået positiv respons efter møderne, håber vi at også LæringsCentrets læsere kan få gavn af indholdet, som i store træk præsenteres her. Læs mere om bl.a. materialevalg, standardpriser, forlængelse af bookinger, hvordan man fjerner faner (f.eks. Bogen kommer) og registrering af årbøger på linket: <https://bit.ly/2SByaxg>

Navigation/genvejstaster

Et stort ønske har været flere genvejstaster pga. de mange museklik. Vi har udvalgt nogle som vi synes giver god mening at man lærer at bruge. Det afhænger selvfølgelig af hvilke arbejdsopgaver man sidder med til daglig. Lær evt. 4-5 genveje til de arbejdsområder man bruger mest.

- Ctrl+F1 – folder "F'erne" sammen/ud igen. En stor fordel hvis man sidder med en lille skærm
- Esc – den hurtige vej til at "nulstille" siden
- CTRL + ALT + h – en nem måde at skifte filial på. Kan med fordel bruges, hvis man sidder med central modtagelse af materialer til skolerne
- CTRL + Enter – kan bl.a. bruges til afslut udlån, afslut aflevering, send ordre

- Ctrl+H – søgehistorik. Den folder søgehistorik ud med samme historik i F2 og F3, så hvis man har søgt på noget i F2 og gerne vil finde det i F3 ligger det i søgehistorikken
- CTRL + SHIFT + n (trækker materiale over i F2 - søg materiale)
- CTRL + SHIFT + a (trækker materiale over i aflevering)

De to sidstnævnte kan fx bruges til at trække materiale fra en lånerstatus over i materialesøgning eller i aflevering, hvis en låner mener et materiale er afleveret.

Hvis man laver en "mouse-over" på en knap vil genvejstasterne blive vist, hvis der er en genvej.

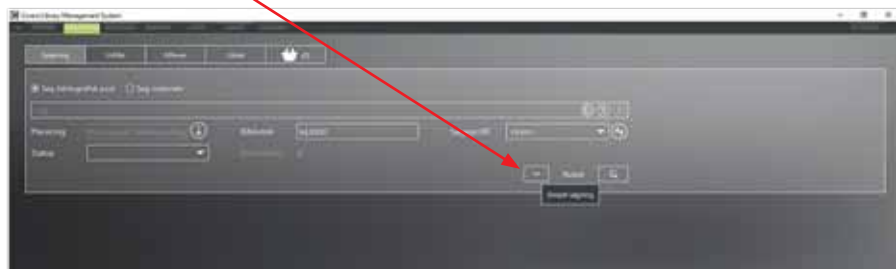
Hele oversigten over genvejstaster kan findes på

<http://fbsudrulning.dk/vejledninger/> under Generelle vejledninger.

Simpel søgning

F2 og F3 - fane Søgning – radioknap Søg bibliografisk post.

Hvis man synes CQL-søgning er lidt besværligt, kan man med fordel bruge den simple søgning, som gemmer sig bag den lille "pil" ved siden af Nulstil.

Udskrivning af alle eller flere klasser på én gang:

Det har tidligere været lidt besværligt at få skrevet klasselister ud. Det skulle gøres én klasse ad gangen og nogle gange blev navn og stregkode delt på to ark, men det er nu blevet meget lettere:

- I F2 – fane Låner – feltet låner-grupper.
- Søg skolen og lånergruppen Elever frem.
- For at vælge alle klasser: Marker første klasse – hold shift nede – markér sidste klasse – tilføj og søg frem.
- For at vælge enkelte klasser: Marker første ønskede klasse - hold Ctrl nede og markér de andre ønskede klasser – tilføj og søg frem.
- Vær sikker på at alle elever er på listen - se om antallet er det samme i "Viser x ud af x resultater".
- Det er ikke nødvendigt at sortere eleverne alfabetisk/klassevis.
- Print og eksporter > vælg print viste.
- OBS - har man valgt en A4 printer i F6 får man ikke en printer pop-up

Tricks i Cicero

- så man kan vælge at lave stående print, som giver det bedste resultat.
- OBS – der kan komme et print med en liste UDGAET når man printer fra lånergruppen Elever. Den liste kan smides ud, da det drejer sig om skoler, hvor eleverne tidligere har gået. Det må ikke forveksles med skolens egen lånergruppe Udgået.

Hvem har bøgerne? (taskebøger/klasesæt)

Hvis man har taskebøger/klasesæt og gerne vil have en oversigt over hvem der har lånt materialerne/ mangler at aflevere er det pt. ikke muligt at printe fra oversigten. For at få lavet/printet en liste kan man bruge et klippeværktøj.

- Søg posten i F2 – fane Søgning – radioknap Søg bibliografisk post
- Åben posten – fane Materialer
- Sortér på afleveringsdato
- Tryk herefter Windowstast+Shift+s
- Skærmen bliver herefter hvid med en kryds-markør

- Klippeværktøjet kan også bruges til at klippe tekst fra fx hjemmesider og sætte ind i et andet dokument.
- Alternativt kan man bruge det indbyggede klippeværktøj i Windows.

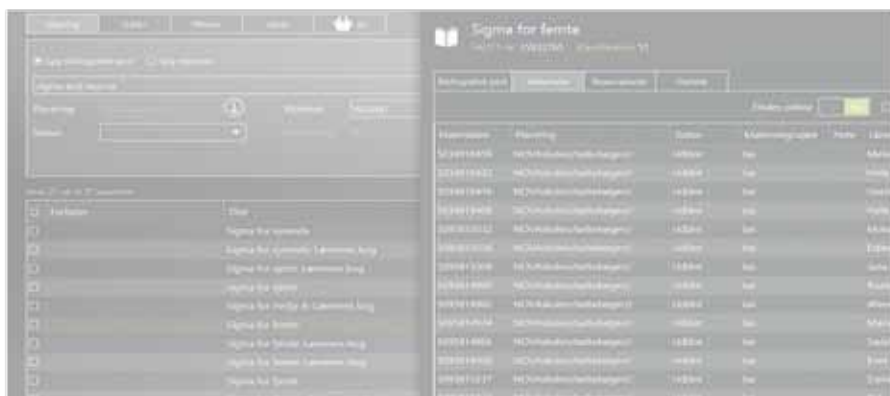
Søg på "klippe" i "luppen" – markér og fastgør klippeværktøjet til proceslinjen. Når man har et skærmbillede, man ønsker at klippe noget fra, klik på klippeværktøjet på proceslinjen – vælg ny og markér det, du ønsker.

Lidt blandet for systemadministrator/ superbruger

- For kommuner med fællesamlinger. Der er ændringsforslag på vej, som tager hensyn til køreruter og lukkedage i forhold til bookinger. Det er derfor vigtigt at disse er indtastet i henholdsvis F6 – fane Ruter og F7 - fane Filialer – fane Lukkedage (på den enkelte skole).
- F7 – fane Filialer – fane Reservati-

- Vores opfordring er, at man laver en bruger med rollen "Selvbetjening" som KUN har adgang til selvbetjening. Alle brugere med adgang til LMS, bør ikke (sikkerhedsmæssigt) kunne bruge F12 direkte fra LMS.
- Selvbetjeningen kan køre i 168 timer, hvis Pc'en ikke slukkes. Husk at genstarte én gang hver uge, så den bliver opdateret – fx en fast dag man er på PLC.
- Nogen gange forsvinder DK- i login-billedet. Det kan være en simpel forklaring, hvis folk ringer og ikke kan logge ind.

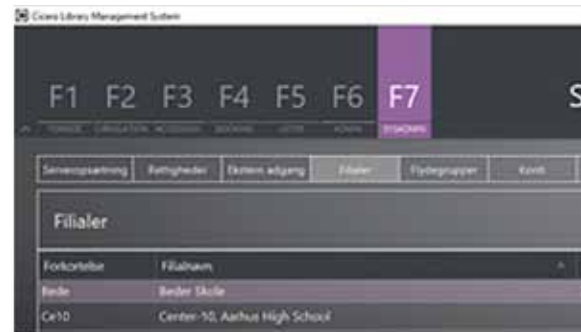
Bent og jeg har forskelligt udgangspunkt og bruger ikke selv alle de foreslåede tips, tricks og indstillinger. Det afhænger meget af arbejdsgangene i den enkelte kommune/på det enkelte PLC, så brug det, der giver mening hos jer. Vi kan kun anbefale, at man tilmelder sig nyhedsbrevene fra Systematic

- Markér det område man ønsker klippet og sæt ind i et word-dokument med Ctrl+v.
- Her er der klippet de sidste to lånere fra den fremsøgte liste:

5095815059	NOVAskolen/taskebøger//	Udlånt	tas	Bal
5034918491	NOVAskolen/taskebøger//	Udlånt	tas	Err

onsregler (på den enkelte skole). Vær OBS på at ikke alle skoler er aktiveret, men kun den enkelte skole, hvis man kun må reservere i egen samling.

og KOMBIT, så man får nyheder om releases m.m. Desuden kan det være givtigt at være medlem af diverse Facebook-grupper, hvor man ofte ret hurtigt kan få svar på et problem, man sidder med.

Er der spørgsmål, så skriv gerne til os: Leif – leifn@vejle.dk eller Bent – bsej@aarhus.dk

Åben skole - om at sk

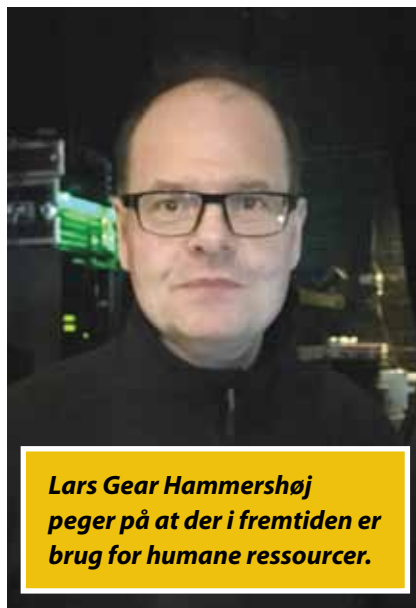
Af Anna Johansen, PLC-medarbejder
på Ellebækskolen, Næstved

30 januar afholdt projektet "Fælleskab-Kultur i skolen" et seminar på Kulturfabrikken i Nykøbing Falster. Formålet var at knytte netværk og at få viden om og inspiration af hvad der foregår i kulturregionen i forbindelse med grundskolens Åben skole. Seminaret overordnede emne var "Hvordan opstår læring i fælleskab via Åben skole?"

Kulturfabrikken er et sted hvor børn, unge og voksne kan mødes og udøve en myriade af forskellige aktiviteter; billedkunst, skateboarding, teater og klatring for bare at nævne nogle af dem. Stedet udgjorde en inspirerende og uformel ramme for seminaret tema. I projektet var et af målene, at undersøge hvordan fagenes mål og kompetencer kunne knyttes sammen med Åben skole.

Lars Geer Hammershøj, Lektor på DPU, var inviteret til give sit bud på, hvordan Åben skole bidrager til elevernes udvikling, samt hvordan man kan arbejde med mål og folkeskolens formål i den forbindelse. Lars Geer Hammershøj har forsket i dannelse, kreativitet og innovation, og laver samfundsdiagnoser af hvordan samfundet ser ud i dag og hvor det bevæger sig hen.

Han startede med at stille skarpt på Folkeskolens formål: "Folkeskolens formål er at forberede vores elever til at kunne deltage i det samfund der er, både i forhold til at leve i det som menneske og i forhold til at kunne

**Lars Geer Hammershøj
peger på at der i fremtiden er
brug for humane ressourcer.**

klare sig på arbejdsmarkedet. I dag er der ekstra stor grund at fokusere på formålet af den simple grund at det bliver sværere og sværere at sige hvad, det er for et samfund vi har i fremtiden."

Dannelse og kreativitet

Hvad er det så, der er vigtigt for eleverne at lære? ifølge Lars Geer Hammershøj har vi et samfund, hvor maskiner og robotter indgår mere og mere på vores arbejdsmarked, og forskning viser at det, de har rigtig svært ved, er at finde på nyt og alt det, der har med social kontakt at gøre. Her er der brug for de "humane ressourcer". At kunne håndtere uvante situationer, det kræver at man inddrager alle sine livserfaringer. Her kommer dannelse og kreativitet ind i billedet, da dannelse handler om at blive menneske og kreativitet hjælper når man skal håndtere nye situationer.

Det betyder, med Lars Geer Hammershøjs ord, at: "Erfaringer siger, at det interessante med Åben skole er, at det er *noget andet* end undervisning på skolen, at det rækker ud *over* fagene og at den kommer et *andet sted* hen end hvad der

umiddelbart lægges op til med de faglige mål."

Lars Geer Hammershøj taler om 3 dimensioner i uddannelse:

- Viden: at kunne orientere sig (indhold)
- Evner: at være i stand til noget (mål)
- Dannelse: en måde at forholde sig på (formål)

Hvor viden svarer til de faglige vidensmål, evner henviser til færdigheder og kompetencer og dannelse er den måde man forholder sig til verden på, det som folkeskolens og fagenes formål henviser til.

Hans bud på, hvad der karakteriserer Åben skole er:

- Eleverne møder noget anderledes (pointe)
- Det tager udgangspunkt i det parterne har til fælles
- Indebærer dannelse; at blive menneske gennem samfund
- Bruger formålsstyret pædagogik (bidrager til folkeskolens formål)

"Hvis formål og dannelse er i fokus, så betyder det ikke, at man ikke lærer en masse og at man ikke får en masse viden, fordi det gør man, men det er bare ikke det styrende. Når man laver formålsstyret undervisning, lader man det stå åbent, hvad der skal læres," påpeger Lars Geer Hammershøj.

Han mener at de fagligheder som er i den givne institution eller virksomhed vil udgøre den viden, som vil smitte af på eleverne, sådan at det vil være disse færdigheder, eleverne tilegner sig, men ikke præcist defineret hvilken viden eller hvilke færdigheder. Det udelukker ikke fagligt udbytte, men handler mere om, hvad der skal være styrende i den her sammenhæng.

kabe og lære sammen

Trine Bie-Olsen fra Museum Sydøstdanmark fortæller om designprocessen ved at lave en kande inspireret af Kæhlers keramik.

At ændre sig til noget bedre

Hvordan fremmer man så de dimensioner? Viden fremmes gennem undervisning, evner gennem læring, men dannelse handler om at ændre den måde, man forholder sig på, gennem dannelsesprocesser.

Der er to grundlæggende processer, når man skal ændre sine måder at forholde sig til og se verden på. Den første er at der skal ske en overskridelsesproces, hvor man skal involvere sig med andre og se noget, der er *ukendt* for en, samt overskride sin egen måde at se verden. En klassisk hjem-ud-hjem fortælling beskriver en dannelsesrejse, hvor hovedpersonen får ændret sin måde at forholde sig på gennem forløbet. Den anden proces er at man skal ændre sig til noget bedre.

1. En dannelsesproces kan starte med en fornemmelse af at man er

gået glip af noget. Nogen anden/ andre gør noget, som man godt kunne tænke sig.

2. Der er en gensidig åbning - man siger ikke NEJ
3. Oplevelsen bliver til erfaring - vi opdager at verden er anderledes end vi troede
4. Tegn på erfaring - vi mister sproget til at beskrive (ifølge Lars Geer Hammershøj er "bedste tegn på dannelse muthed!")
5. Refleksionsfasen - vi genbeskriver historien om os selv

I dagens samfund er vi mere frie end nogensinde og har adgang til mange verdener. Det giver nogle udfordringer, fordi hvor dannelse før handlede om at være sammen med nogle forbilleder, der kunne danne os, er udfordringen i dag - med alle de muligheder der er - også at finde ud af, hvad der er konkret muligt for den enkelte. Lars Geer Hammershøj taler videre om identitetsdannelsen hos unge, og om hvad kreativitet er, men det må blive en anden historie.

PLC som formidler

Åben skole er en oplagt måde at komme i kontakt med andre måder at forholde til og opfatte verden på. Den pædagogik, der fremmer kreativitet

og dannelse, skal være styret af skolens formål og ikke de faglige mål, og Åben skole er, ifølge Lars, et af de steder, hvor man *kan* gøre det fuldt og helt.

Efter Lars' oplæg var vi ude i nogle workshops for at høre om og få del i erfaringerne fra flere delprojekter. Der var repræsentanter fra teater, kunstinstitutioner, bibliotek og musikskole, som gav et mangefacetteret indblik i deres erfaringer. En af de erfaringer, der gik igen, var at det er svært at få fat på lærere, der gerne ville deltage. Her er et oplagt sted, hvor PLC kan bidrage til formidlingen.

Seminaret var et fint eksempel på, at når folk fra mange forskellige baggrunde mødes og drøfter den fælles interesse; eleverne i skolen, så åbnes øjnene for alle de ting der kan foregå, i forhold til at berige elevernes skolegang.

Vil du vide mere?

Udvalgte bøger af

Lars Geer Hammershøj:

Dannelse i uddannelsessystemet (2017)

Kreativitet - et spørgsmål om dannelse (2012)

Her udelukker det

Af Betina Falsing, folke- og børnebibliotekar på Tingbjerg Bibliotek og Kulturhus og Leena Bækdal Jensen, læringsvejleder og koordinator for PLC på Tingbjerg Skole. Fotos: Charlotte Brøndum

Tingbjerg Bibliotek- og Kulturhus rejser sig i glas- og gul teglstensbeklædning og forbinder himmel med jord. Kulturhus og skole er bygget sammen og deler indgang og den arkitektoniske perle er også bindeled mellem to forvaltninger, skole og folkebibliotek.

Den fysiske kobling mellem de to huse fungerer som en gennemgang for elever og lærere og dagligt strømmer klasser gennem mellemgangen akkompagneret af glade og forventningsfulde stemmer. Læselyst er drivkraften, og bogens popularitet stiger i takt med at samarbejdet blomstrer, for det er ikke kun de to bygningers sammensmeltning, der motiverer til læsning.

To fagpersoner, nemlig undertegnede, med ekspertise på hvert deres felt,

er på samme måde som husene, fusioneret i et tæt samarbejde, blevet faglige venner og med samme kerneopgave stiler de mod at bidrage til læselyst, litteraturopmærksomhed og læsevilje. Trods divergerende tilgange supplerer, udfordrer og matcher vi, Leena og Betina, hinanden i det daglige virke, som handler om at skabe de optimale rammer for et læringscenter, der har til huse i et folkebibliotek og et Kulturhus. Didaktik og kulturformidling går hånd i hånd, og det ene udelukker ikke det andet.

"Hvor mange bøger må vi låne i dag?"

Spørgsmålet hører ikke til blandt de mest stillede rundt om på bibliotekerne, men det popper ofte op under bibliotekstimerne i Kulturhuset. Bibliotekstimerne er måske heller ikke tilrettelagt, som man normalt oplever dem. Den almindelige procedure handler om at stille materiale til rådighed og som formidler vejlede og inspirere. Denne tilgang er også til stede i Tingbjerg, men med et øget fokus på inspirationsdelen. Inspirationsdelen kommer til udtryk ved den fællesnævner, som handler om at bidrage til kulturel dannelse hos eleverne, og formid-

lingen er med det blik kendetegnet ved et børnekulturelt perspektiv 'for, med og af børn'. Eleverne har faste bibliotekstimer hver anden uge, som betjenes af Betina og Leena, som holder biblioteket åbent for skolens elever mandag-torsdag 8.30-12.30.

Folkebiblioteket er en kulturinstitution, og i København arbejder man med et lighedsideal, som handler om fri og lige mulighed for alle til at danne en mening og skaffe sig indsigt i samfundsmæssige og kulturelle forhold. Folkeoplysning med fællesskabende sigte er en kerneopgave, og det indebærer, at medarbejdernes vejledning ikke kun giver borgerne, hvad borgerne selv tror, de vil have, men at udvide københavnernes interesser og horisont.

Med etableringen af et PLC er der tilføjet en ny dimension i opgavevaretagelsen i folkeskolen, som bl.a. fokuserer på læreprocesser og formidling af kulturtilbud til eleverne. Derudover skal læringscentret bidrage til en varieret skoledag og samarbejde med blandt andet kulturinstitutioner.

Disse to kulturprocesorienterede kerneopgaver falder i tråd med hinanden, og ved en sammensmeltning af de to professioner blomstrer essensen og udmønter sig i en målrettet formidling, der taler til lyst og erkendelse fremfor pligt.

Det fede ved at arbejde sammen med Leena

Med sin lidt skrappe skolelærerindes attitude er Leena den perfekte samarbejdspartner. Leena er kilden til hele skolens målsætning for elevernes læring, og hun er også døråbner ind til den enkelte lærer og klasse. Med Leena som ledsager i målet efter at skabe de bedste rammer og forhold, der understøtter eleverne i at opnå

Betina tager i mod elever fra Tingbjerg skole. Foto: Charlotte Brøndum

ene ikke det andet

Leena holder booktalk for de to 7. klasser i mødet om litteratur. Foto: Charlotte Brøndum

deres fulde potentiale, er vejen uden væsentlige forhindringer. Hun har en formidabel evne til at oversætte folkebibliotekets kulturelle afsæt, så det passer ind i skolens regi og forskellige målsætninger. I dette samspil bliver ideer relevante og målrettede og virker med dobbelt kraft. På grund af vores forskellige faglige tilgange producerer vi ikke kun men udvikler. Vi skaber noget tredje, og ofte kan vi være spontane, idet vi angriber fra to sider, men med samme mål.

Ved den Internationale Læsedag fik vi lynhurtigt arrangeret fælleslæsning i skolens tumlesal. Hele skolen blev involveret på grund af Leenas

kendskab til klasserne, hendes blik for enkelte behov og hendes retorik i forhold til at præsentere en idé, så den bliver skolerelevant. Køkkendamerne sørgede for frugt og saftvand, Leena klarede logistikken, og jeg lå på gulvet i en sovepose og læste, ligesom eleverne, gode historier fra E-reolen.

Også et besøg fra en 7. klasse i Greve blev hurtigt en realitet, da Leena straks var med på ideen, og sørgede for kontakt til 7. klassen i Tingbjerg og mulighed for fælles frokost på skolen. Tingbjerg Bibliotek- og Kulturhus og skole etablerede her et litteraturmøde mellem to 7. klasser, hvor eleverne præsenterede bøger for

hinanden med læselyst og værtskab som motor. Dette kunne lade sig gøre hurtigt og alligevel professionelt på baggrund af samspillet mellem de to verdener. Begrebet 'synergi' giver pludselig mening, når jeg arbejder sammen med Leena, som faktisk sagtens kan smile og være usædvanlig humoristisk.

Det fede ved at arbejde sammen med Betina

Det fantastiske ved at arbejde sammen med Betina er først og fremmest, at hun besidder en faglighed, der spænder enormt vidt, og som hun deler ud af, som det naturligste i verden. Dernæst kommer hendes engagement i

arbejdet, hendes bidrag med idéer og hendes åbenhed over for andre perspektiver på de situationer vi står i.

En del af vores fælles kerneopgaver er at få elever og lærere til at benytte sig af os. Det falder Betina helt naturligt at byde skolen indenfor til informationssøgning i forbindelse med projektopgaven, at inspirere til lystlæsning gennem booktalks til klasserne, at lave et forfatteroplæg om Kim Fupz Aakeson eller gennemgå *Kongens fald* af Johannes V. Jensen for vores 9. klasser. På de her områder går hun gerne forrest og bringer sin faglighed i spil, samtidig med at hun stiller skarpt på de relevante detaljer, så vi går i den rigtige retning. Hun siger aldrig nej, og hun strækker sig langt for at komme i mål.

Det har været en overraskelse at opdage, hvor tæt vores fagligheder ligger på hinanden og hvordan de alligevel adskiller sig. Vi udfører jo den samme opgave i betjeningen af skoleklasserne, men vi går til opgaven fra forskellige vinkler, der i sidste ende har det samme formål: at eleverne går fra bibliotekstimen med en bog de har lyst til at læse i.

Hvordan forholder vi os til læselyst?

Vi brænder begge for at få eleverne til at elske at læse. Vi er begge klar over, at den rigtige bog findes til den rigtige læser, men vi lægger vægt på forskellige ting, når vi leder efter en bog til en elev.

Leena: "Som læringsvejleder tager jeg udgangspunkt i elevens læseniveau og tænker i første omgang i lydrethed, læsbarhed og lix-tal. Dernæst finder jeg eksempler på læsestof, der passer til elevens interesser. Særligt med begynderlæsere er jeg optaget af finde bøger på passende niveau fremfor en spændende historie.

Betina: "Som kulturformidler lægger jeg vægt på æstetiske processer.

Det handler som udgangspunkt om den gode historie. Det er af stor betydning for mig, at det er lysten, der driver værket. Dog er det også vigtigt, at jeg skaber læsevilje og en erkendelse af, hvorfor det er vigtigt. Her er Leena en væsentlig medspiller, da hun med et didaktisk input kan skabe rammer, hvor faglige krav spiller sammen med oplevelser og følelsesmæssig erkendelse. Med andre ord skaber vi sammen æstetiske læreprocesser."

Det er enormt berigende at have en sparringspartner, der anskuer tingene fra en anden vinkel, og det er spændende at komme tæt på en anden faglighed, der ligger så tæt op ad ens egen. De forskellige indgangsvinkler vi har til opgaverne, er til stadighed genstand for vores faglige drøftelser og refleksioner over sædvanen og praksis.

Bygningen, indretningen og rammerne

På 1. sal finder vi

Børne- og ungdomsbiblioteket. Ved siden af legerummet og mellem reolerne med skønlitterære bøger målrettet 4.-6. klassetrin og krybber med tegneserier, DVD'er, pege- og billedbøger i børnebiblioteket er der et særligt møbel, der udgør et helt rum. I møblet har vi opstillet lyddrette bøger og bøger til småbørn, letlæsning, højtlesning, rim/remser, musik og let fakta. Til forskel fra læringscentrene på de fleste skoler er opstillingen fastlagt fra centralt hold, da bogbestanden flyder imellem Københavns Kommunes Biblioteker. Det har den fordel, at vi får nye materialer på hylderne i takt

med bibliotekernes indkøb og at vi nemt kan reservere materialer fra hele kommunens biblioteker.

Det har i høj grad en positiv indvirkning på læselysten, at der er udsigt til at bestille næste nummer hjem i en serie, så læsningen ikke går i stå,

På børnebiblioteket er der et særligt møbel, der udgør et helt rum, hvor børnene kan fordybe sig. Foto: Charlotte Brøndum

fordi en låner ikke får afleveret til tiden. Det er også en fordel i undervisningssammenhæng, når 1. årgang fx skal arbejde med Vitello, da vi så reserverer en god stak bøger, og undervisningen har dermed hurtigt et godt udgangspunkt. Det har samtidig givet nogle udfordringer. Fx er det vanskeligt for børnene selv at finde bøger på passende niveau på hylderne, når opstillingen spænder mellem lix 4 og lix 12.

Den gode elevpause

I ungdomsbiblioteket er der lagt op til at man kan sidde og arbejde eller læse, når man har fundet den rette

bog. Det aflange bord har dannet rammen for en af vores succes-historier: Den gode elevpause. Den gode elevpause er et lille valghold på tværs af udskolingsklasser, som i deres pause efter frokost har tilmeldt sig et læsehold. På 2. sal finder vi Skaberværelset,

som er et kreativt værksted, hvor alt fra perler og symaskiner til projekter med digitale robotter og 3D-printere foregår som aktiviteter. En stor del af de tilbud som læringscentret har til opgave at understøtte i skoleregion ligger i Biblioteket og Kulturhuset og tilbydes i kraft af de fagpersoner, der er knyttet hertil. Kulturhusets værkstedsleder og kulturmedarbejder, Martin Krogh, har netop søgt om - og fået - midler til et tre-årigt projekt, der omfatter et samarbejde med skolen. Med sådan et forløb understøtter læringscentret udviklingen af elevernes digitale kompetencer og lærerne i deres undervisning.

Den Gode elevpause – Her mødes vi med læreren og eleverne en halv time hver mandag til inspiration fra bibliotekarerne og læreren samt anbefalinger fra elev til elev.
Foto: Charlotte Brøndum

Med Skaberværelset er hensigten i endnu højere grad at imødekomme kultur af og med børn. Det er absolut en force at Martin og Betina kommer fra andre fagligheder end dem skolen repræsenterer. Det bidrager med andre vinkler og tilgange og danner i det hele taget grundlag for en bredde af tilbud med faglig tyngde, som er en gave til skolen.

Man må finde sin faglige ven

Betina: "Som folkebibliotekar har jeg erkendt, at man skal bevise sit værd. Store ord og flotte formuleringer er ikke nok. En oplagt indgang til skolen er læringsvejlederen eller PLC-koordinatoren, der arbejder med områder, der ligger tæt på folkebiblioteket.

Her er det vigtigt at demonstrere relevans og dette gerne ude i en klasse. Når man får et indblik i hinandens kunnen, flyder samarbejdet og udvikler sig."

Leena: "Det særlige ved samarbejdet mellem Bibliotek og Kulturhus om læringscentret er, at vi bruger tiden til kerneopgaver i form af litteraturformidling, inspiration, højtlesning, forfatteroplæg, informationsøgning, digitale værksteder og kultur for, med og af børn."

Vi prioriterer at gøre ting sammen og vi inviterer hinanden ind. På skolens inspirationsdag for dansklærere deltager Betina, hvor hun fortæller om tendenserne i børnelitteraturen, og Leena anbefaler relevant litteratur til undervisningen. Sidste skoleår holdt Betina oplæg om Halfdan Rasmussen for vores 2. klasser efterfulgt af en fælles tur til Arbejdermuseet til et undervisningsforløb om Halfdan. Forløbet blev afsluttet med produktioner af stop-motion-film omkring Halfdans rim og remser i samarbejde med Martin fra Kulturhuset. Smukkere bliver det ikke. ■

- **Tingbjerg Bibliotek og Kulturhus er bygget og ejet af Københavns Kommune samt boligselskaberne fsb og SAB.**
- **Prisen er knap 58 mio. kr., heraf har A.P. Møller Fonden bidraget med seks mio. kr.**
- **Huset rummer 1.450 m², der rummer bibliotek, mødelokaler, café, værksteder, særligt rum til børn og en sal til koncerter og andre arrangementer.**

Børnelitteraturen har fået en ny professor

Af Eva Øland, PLC-vejleder på Krage-lundskolen

Fredag den 18. januar var der tiltrædelsesforelæsning med den nyudnævnte professor i børnelitteratur Nina Christensen. 150 var vi forsamlet i et auditorium på Aarhus Universitet, tilstede var også tidligere professor i børnelitteratur Torben Weinreich blandt flokken af studerende, forlagsfolk og andre bogmennesker.

Forelæsningsens første slide var klar og lyste med overskriften "Børnelitteraturen for fremtiden, Aktuelle spørgsmål omkring Børns litteratur og medier" Her kommer et par nedslag fra timen i børnelitteraturens tegn.

Først blev det påpeget, hvilken funktion børnelitteraturen har for småbørn, nemlig den at lære hvad der er acceptabelt og hvilke konflikter, der kommer, når man ikke gør det acceptable. Det blev også nævnt, at når den voksne læser skal vælge børnebøger, er det nostalgien der råder. Bøger de selv kan huske og bøger der foregår i en ikke digital tid. *Før verden gik af lave.* Her påpeger Nina Christensen, at det digitale har gjort bogen mere selvbevidst, der gøres meget ud af "Bogens boghed", som det blev kaldt. Det er blandt

andet papirets kvalitet og sider der kan foldes ud på den ene eller anden måde. Så bogen bliver mere sanselig og gør opmærksom på, at den er en bog.

påklædningsdukke i bøger omkring 1800. Der blev også nævnt et eksempel med børn, der producerede billedbøger til hinanden i 1750.

Som tilhører kan man på den måde blive beroliget. Så det med "fanfiktion" er måske bare det samme i en ny form, da der jo er nye muligheder. I et interview i Dagbladet Information (25.1.2019) nævner Nina Christensen, at den unge Ida Thiele var optaget af at skrive et godt brev, for det var vigtigt på den tid, mens det idag er vigtigt at være god med billede og skrift.

Det var også et spørgsmål til salen. Måske har du selv svaret lige på tungen? Her kommer det: "Hvad mente man var farligt for ungdommen i 30'erne?" I auditoriet denne fredag var der ingen, der lige havde svaret parat. Det var lysbilledet? Hvem skulle nu have troet det?

Litteraturen mellem medier blev også berørt. For børn betyder det ikke så meget om fortællingen er fortalt via bog, læst på tablet eller læst højt. Fortællingens univers kan også være et spil. Også historisk er der eksempler på et Robinson Kruse-brætspil fra omkring 1850 og indlagte

Så bogen lever og har det godt ifølge den nyudnævnte professor, og den gør samtidig meget ud af sig selv og sin boghed. ■

<http://cc.au.dk/uddannelse/evu/boernelitteratur/>

Børn, unge og science

- søg penge til science i skole og fritid

Bruge, skabe og forstå er nogle af de ord der bliver brugt i Willum fondens nye satsning. De vil gerne fremme udviklingen i science-kapital og det gælder både inden for fritid og skole. Så sig til din SFO og klub, at der nu er mulighed for at søge penge til aktiviteter og udstyr med naturvidenskabeligt indhold. Der kan også søges penge til uddannelse af vejledere. De skriver bl.a. om indholdet:

“Det skal ikke være undervisning, men det skal være tydeligt for deltagerne, at de er i gang med noget, der har med science at gøre. Vi forstår science bredt. Det kan være naturvidenskab (fysik, kemi, biologi, astronomi mv), it og teknologi, ingeniørvidenskab, at udvikle produkter eller lignende.”

Skoler og kommuner kan også søge om penge. Visionen er at etablere teknisk og kompetence-mæssigt veludstyret læringscentre med kompetente makerspace-vejledere, som faciliterer digitale og praksisrettede læreprocesser for undervisere, elever og borgere. Lyder det spændende kan du se mere på: <https://veluxfoundations.dk/da/boern-unge-og-science/fritid> eller <https://veluxfoundations.dk/da/boern-unge-og-science/uddannelse>

Hvad er makerspaces?

Teknologiunderstøttede læringsrum med nyeste digitale teknologier som centralt element. Men makerspaces kan rumme mange forskellige teknologier og værktøjer, der giver elever praktiske færdigheder og kompetencer til at håndtere materialer, designe løsninger og udvikle produkter. Makerspace er således et sted, hvor man kan arbejde med både 3D-printer og håndværktøj og med både it-faglighed og praksisfaglighed.

...Der er to ansøgningsfrister

FRITID blandt andet
KLUBBER og SFO
1. april kl. 12.00

FRIST FOR SKOLER
3. juni kl. 12.00

Jenteloven

Af Eline Mørch Jensen

Lad det være sagt med det samme: Den her bog er der rigtig mange, der vil have glæde af at læse – enten fra A til Z eller punktvis alt efter særlige interesser. Det gælder både piger og drenge fra teenageårene og op, deres forældre og deres lærere – særligt de af dem, der står for seksualundervisningen eller på anden vis arbejder med eleverne med emner som bl.a. kønsroller, seksualitet, identitet, respekt, grænser og sociale omgangsformer (også på SoMe).

Selvom *Jentelovens* ryg er lyserød og titlen står printet i glimmer på forsiden er det altså ikke en bog for prinsesse-piger, hvad det så end vil sige, eller jo, måske er den faktisk også for dem. For som undertitlen "Feministisk førstehjælp" antyder, er der tale om en slags guide for unge, der er usikre på deres eget værd og søgende i forhold til deres ståsted mellem barn og voksen. De fleste unge, med andre ord, i mere eller mindre udstrakt grad.

Bogen, som er oversat fra norsk, er skrevet af Ulrikke Falch, født i 1996 og kendt som Vilde fra tv-serien SKAM, og som arbejder for at sprede viden om psykisk helbred, kropspositivisme og feminism, samt Sofie Frøysaa, født i 1989 og uddannet skolelærer, men som lever af at være komiker og foredragholder, bl.a. med soloshowet "Ambitiøs og deprimeret", der handler om at vokse i Norges bibelbælte med to mødre, og om at have Tourettes syndrom.

Forfatterne bruger dels egne erfaringer med bl.a. spiseforstyrrelser og psykisk sygdom, dels deres oplevelser fra skoletiden, hvor de ofte

følte sig forkerte eller blev oplevet som "for meget" som piger, fx når de var ambitiøse og konkurrence-mindede, også af deres lærere, som derfor satte dem sammen med de larmende drenge for at holde ro. Eller bagatelliserede deres klager over at blive raget på med bemærkninger som "Du ved jo hvordan drenge er" eller "De prøver jo bare at flirte med dig, tag det nu ikke så tungt". Jo, der er skam nok at tage fat på i klassen!

Bogen er farverigt layoutet, fuld af skiftende og sprælske typografier og inddelt i emner som skole, krop og sex, hvor de to kvinder på skift fortæller om deres ikke altid lige rare eller vellykkede oplevelser med fx "den første gang" eller dates, som er endt i overgreb eller andre former for grænseoverskridende adfærd. Ind imellem afbrudt af tørre tal om bl.a. psykisk sygdom blandt piger eller hvor mange piger der føler sig for tykke, er på slankekur eller lider af en spiseforstyrrelse, hvor mange der har været udsat for hævnporno etc. Tal, som peger på at pigerne på mange måder trives dårligere end jævnaldrende drenge, og tal som desværre ikke adskiller sig meget fra de danske (hvilket fremgår af en sammenligning sidst i bogen).

Heldigvis nøjes *Jenteloven* ikke med at opregne eksempler på problemer og uretfærdigheder, men går proaktivt til værks i sin opfordring om at gøre op med tåbelige fordomme og kønsstereotyper. I en direkte appellerende form stiller forfatterne læseren spørgsmål undervejs og kommer med mange konstruktive handlings- og løsningsforslag. Ikke rigide eller fjendtlige forslag, men netop ideer til hvordan man kan komme til at forstå og behandle hinanden bedre og mere respektfuldt

– til alles gavn.

God kommunikation er nøgleordet.

Forfatterne er hele vejen igennem på øjenhøjde med læseren og taler aldrig ned til de unge, men blander alvor og vrede over diskrimination med humor, selvironi og hipt sprog (så vidt jeg kan bedømme). De er med andre ord på de unges parti, uanset om du er pige eller dreng, hetero eller homo eller noget helt andet, hovedsagen er at du skal lære at elske og stå ved dig selv, og så selvfølgelig også være åben over for og behandle alle andre mennesker ordentligt. Det er altså langt fra pigerne mod drengene, det her, men tro på dig selv og ikke mindst vær tro mod dig selv. Som det hedder i *Jentelovens* paragraf 2: Vi kæmper imod patriarkatet, ikke hinanden.

Jenteloven

Feministisk førstehjælp

Af Ulrikke Falch og Sofie Frøysaa

Illustreret af Ida Neverdahl

192 sider

Gyldendal 2018

